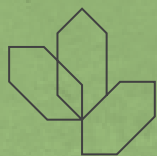

Gør tanke til handling
VIA University College

ESG rappport

2023

FORORD

VIA sætter aftryk

I VIA står vi ved en milepæl i vores bæredygtighedsindsats.

I 2023 har vi fået en potentialeanalyse, der viser, hvor vi kan sætte ind med størst effekt i forhold til at reducere vores CO₂-udledning. Vi har på den baggrund udarbejdet en klimahandlingsplan, og i 2024 kommer vi med en samlet plan for vores aktiviteter og handlinger. Der er sat en klar retning, og vi har den interne organisering på plads.

Denne ESG-rapport er en del af det solide grundlag, der udgør vejen, som vi går på.

VIA var en af de første uddannelsesinstitutioner, der i 2021 udarbejdede en ESG-rapport om miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige forhold. Det gjorde vi, fordi vi med data kan synliggøre, hvor vi skal blive dygtigere og fokusere vores indsats.

Denne rapport er VIAs tredje ESG-rapport, og ligesom den første rapport har den udover data også artikler med eksempler på vores arbejde med bæredygtighed. Som en stor uddannelsesorganisation kan vi nemlig sætte to slags aftryk på samfundet.

Det ene er det negative klimaaftryk, som vi sætter med vores udledninger af CO₂ fra drift af bygninger, transport og lignende. I VIA kalder vi det aftryk for vores "fodafttryk", og det arbejder vi hele tiden for at nedbringe.

Det andet aftryk er vores "håndaftryk". Det er det positive aftryk, vi sætter på vores tusindvis af studerende og deltagere på efter- og videreuddannelse, når vi giver dem viden og handlekraft i forhold til bæredygtighed. Der er ingen tvivl

om, at det er med håndaftrykket, at vi i VIA kan gøre den største forskel - for vores studerende og for hele samfundet. I de kommende år kommer vi til at arbejde endnu mere med, hvordan vi på nye og spændende måder kan gøre bæredygtighed til en del af vores uddannelser.

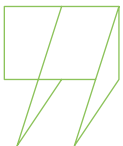
I denne ESG-rapport har vi nogle eksempler på, hvordan vi arbejder med håndaftrykket. Du kan læse om studerende, der har verdensmål som et valgfag, der giver dem indblik og udsyn. Studerende, der arbejder med bæredygtighed i andre kulturer, og studerende, som bliver opfordret til at forholde sig kritisk til vores forbrug og vaner. Du kan også læse om, hvordan vi arbejder med en mere inkluderende studiestart, blandt andet med mangfoldighedstræning af vores tutorer. Det er kun et lille udpluk af alt det, der foregår i VIA, men jeg håber, at det viser hvordan vi arbejder med ESG på mange niveauer.

Det er vigtigt at slå fast, at denne ESG-rapport i lige så høj grad er til inspiration, debat og dialog, som den er et udtryk for alt det, vi er stolte af. Vi har ikke alle svarene, og vi støder dagligt på dilemmaer, men vi arbejder hele tiden for at blive dygtigere sammen.

FORORD

Vi har ikke alle svarene, og vi støder dagligt på dilemmaer, men vi arbejder hele tiden for at blive dygtigere sammen.

Vores ESG-data bliver løbende forbedret og nuanceret, og det gør det svært at sammenligne tallene i rapporten fra år til år. Der er overordnet set ikke sket en stor udvikling, når det kommer til den samlede udledning af CO₂ i 2023 i forhold til 2022. På nogle områder er udledningen steget lidt, mens andre områder er reduceret. Vi bliver også påvirket af udefrakommende faktorer, hvor alt fra vejret til branden på Studstrupværket og efterdønningerne af Covid-19 har betydning. Desuden har vi ændret praksis, så vi fra 2023 ikke længere køber certifikater med grøn strøm.

Det gør vi, fordi der er rejst tvivl om de grønne certifikaters garanti for nul-emission, men også fordi det grundlæggende er mere troværdigt at arbejde med reduktioner i forhold til VIAs reelle elforbrug.

Som for mange andre virksomheder udgør CO₂-udledningen i scope 3, det vil sige de indirekte udledninger som pendling og indkøb, cirka 90 % af VIAs samlede fodaftryk. Det er også det område, som det er sværest at få retvisende opgørelser over, men vi får hele tiden bedre data, så vi kan se, om der sker en udvikling, eller om der alene er tale om ændrede data.

ESG-rapporten bliver således hele tiden et vigtigere og bedre regnskab for VIA til at synliggøre og støtte op om vores arbejde med bæredygtighed.

Rapporten er også en del af vores ønske om at fortælle om vores indsatser både når det går godt, og når det er svært eller fyldt med dilemmaer.

Vi tager et skridt ad gangen, og med indsatsen i 2023 har vi taget et stort skridt mod en grønnere og mere bæredygtig fremtid.

Rigtig god fornøjelse med læsningen.

Kirsten Suhr Bundgaard
Professionshøjskoleledende

Indhold

2 Forord

6 Præsentation af organisationen

7 Hvad betyder ESG?

8 Klimahandlingsplanen

9 VIAs grønne omstilling

10 Effektive og grønne bygninger

11 VIAs kantiner bliver hele tiden grønnere

12 IT-udstyr lever længere og genbruges

13 Fra laveste pris til ansvarlige indkøb

14 De studerendes perspektiv

15 Verdensmål som valgfag

16 Studerende er ambassadører for verdensmål

17 Bæredygtighed er blevet en del af hverdagen

18 Hvad tænker du om bæredygtighed?

20 Undervisning

21 Bæredygtighed skal ind i alle vores uddannelser

22 Verdensmål, bæredygtighed og kritisk tænkning på sygeplejerskeuddannelsen

23 Bæredygtigt arbejde i Tanzania

23 Tutorer trænes for en inkluderende studiestart

24 Forskning

25 Ny teknologi og gamle håndværk skaber bæredygtige tekstiler

28 ESG hoved- og nøgletal 2023

29 Vores ESG hoved- og nøgletal

32 CO₂e-opgørelse

34 Datadefinitioner og metoder for rapportens udregninger

38 Datagrundlag og den organisatoriske grænse

40 Emissionsfaktorer

42 Påtegning og erklæring

PRÆSENTATION

Præsentation af organisationen

Professionshøjskolen VIA University College er en af Danmarks seks professionshøjskoler. VIA udbyder professionsbacheloruddannelser, erhvervsakademiuddannelser samt efter- og videreuddannelse, herunder diplomuddannelser, i Region Midtjylland. Det sker på et internationalt og forskningsbaseret fagligt niveau, som imødekommer behovet for kvalificeret arbejdskraft i såvel den private som offentlige sektor.

VIA udbyder desuden HF-uddannelsen, studieforberedende undervisning samt enkelte erhvervsuddannelser.

VIAs uddannelser bygger på forskning og udvikling inden for de relevante fagområder samt praksis fra de professioner og erhverv, uddannelserne retter sig imod.

2209

medarbejdere
(årsværk)

41

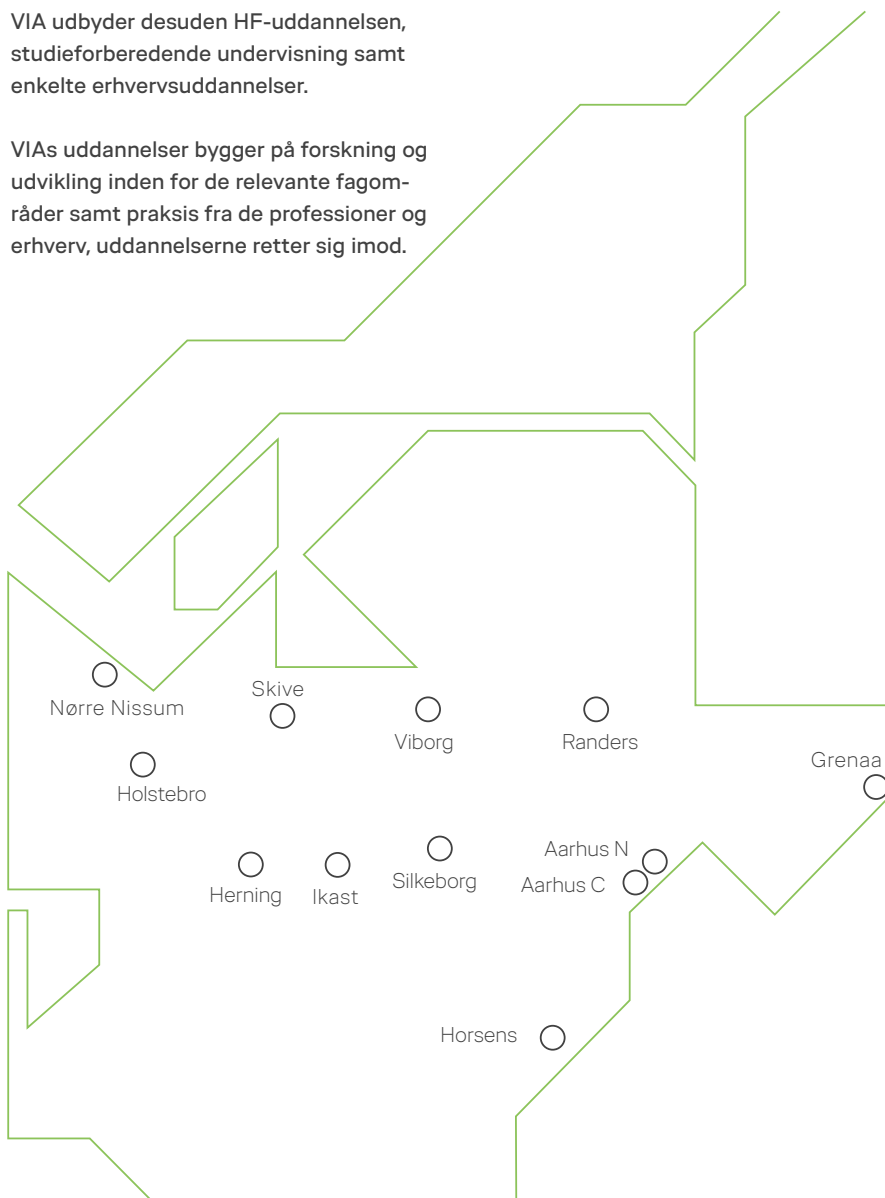
videregående uddannelser
(uddannelser med studieaktivitet)

8

campusser
(fordelt over hele Region Midtjylland)

15

udbudssteder
(geografiske lokationer med studieaktivitet)

ESG

Hvad betyder ESG?

ESG er en international standard og står for Environment, Social og Governance, som på dansk oversættes til miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige forhold. ESG-forhold bruges til at måle og rapportere om virksomheders og organisationers arbejde med bæredygtighed.

Håndaftryk og fodaftryk

Håndaftryk

VIA's håndaftryk er det positive aftryk, som vi kan sætte ved at integrere bæredygtig udvikling i alle vores uddannelser og i alle vores forskningsmiljøer. Vi arbejder ud fra et bredt bæredygtighedsbegreb med fokus på både en klimamæssig, social og økonomisk bundlinje. Vi kalder det håndaftryk, fordi det er her, vi for alvor har en mulighed for at påvirke på vores fælles fremtid.

Fodaftryk

VIA's fodaftryk er det negative klimaaftryk, vi sætter som en stor uddannelsesinstitution. Det er udledninger fra vores egen drift til eksempelvis transport, varme og elektricitet. Vi tager ansvar for det aftryk, og derfor har vi sat ambitiøse mål og igangsat et arbejde for at reducere VIA's egen CO₂-udledning frem mod 2030

VIA vil i 2030

- have reduceret med 75 pct. i scope 1 og 2 (baselineår 2022)
- opnå klimaneutralitet på pilot-campusser: Aarhus C, Aarhus N og Horsens
- have reduceret med 25 pct. i scope 3

Scope 1

Direkte udledninger fra afbrænding af fossile brændsler, fx diesel til biler og naturgas.

Scope 2

Indirekte udledninger fra forbrug af elektricitet og fjernvarme.

Scope 3

Andre indirekte udledninger, der opstår i VIA's værdikæde, fx pendling, indkøb og kantine.

Klima- handlingsplan

Klimahandlingsplanen sætter retningen for VIAs arbejde med grøn omstilling i de kommende år. I dette kapitel kan du læse om potentialeanalysen, handlingsplanen og strategien. Du kan også finde eksempler på, hvordan VIA arbejder med grøn omstilling inden for IT, bygninger, kantiner og indkøbsaftaler.

KLIMAHANDLINGSPLAN

VIA's grønne omstilling

Med en klimaopgørelse, en potentialeanalyse og en handlingsplan er retningen for VIA's grønne omstilling sat. VIA er godt på vej og har ambitiøse mål, lyder det fra projektleder Camilla le Dous.

For at kunne gøre en indsats er det nødvendigt at vide, hvor man kommer fra, og hvor man skal hen. Derfor fik VIA University College i 2023 udarbejdet en potentialeanalyse for VIA's grønne omstilling i samarbejde med rådgivningsvirksomheden Viegand Maagøe.

Potentialeanalysen kortlægger de områder, hvor der er størst potentiale for CO2-reduktioner, og hvor det giver mest mening at prioritere indsatsen.

"VIA har i mange år arbejdet med den grønne omstilling, blandt andet gennem driftsoptimering af campusområder og lokale grønne initiativer. I 2021 var VIA en af de første uddannelsesinstitutioner, der på eget initiativ udarbejdede en ESG-rapport. Det er på baggrund af det arbejde, at VIA nu kan tage skridtet videre til en mere strategisk og samlet indsats, hvor vi også bedre kan måle vores fremdrift og løbende justere vores indsatser," fortæller Camilla le Dous, der er projektleder for VIA's grønne omstilling.

Potentialeanalysen anbefaler, hvor VIA kan sætte ind inden for de tre scopes.

I begyndelsen af 2024 har VIA derfor nedsat syv handlingsgrupper, der skal arbejde inden for tre temaer: Effektiv og grøn energi, God og grønnere brug og Grøn mobilitet. De syv grupper vil i løbet af 2024 komme med konkrete forslag til CO2-reduktioner, der kan bidrage til at indfri VIA's mål.

"Handlingsgrupperne kommer til at arbejde på meget forskellige måder, og der er mange forskellige deltagere i grupperne. Fra studerende og undervisere til ledere, administrative medarbejdere og driftsmedarbejdere," siger Camilla le Dous.

Hun glæder sig over, at VIA er så ambitiøs på den grønne omstilling.

"Det er modigt, at vi fx også beskæftiger os med pendling som en del af vores ansvar, for det er et meget komplekst område, og det er ikke noget, VIA kan løse alene. Derfor kommer vi også til at samarbejde med en masse andre eksterne aktører," siger Camilla le Dous.

"Vi får et solidt grundlag for handling med konkrete aktiviteter på stort set alle områder," siger Camilla le Dous.

Hun tilføjer, at handlingsplanerne primært ser på VIA's "fodaftryk", altså det klimaaftryk VIA sætter som organisation, men at arbejdet med at påvirke de studerende også er en væsentlig indsats.

"Vores største bidrag til den grønne omstilling af samfundet vil være igennem de kompetencer, som vores studerende opnår igennem undervisning i bæredygtig udvikling i uddannelser og forskningsområder. Når vi alligevel interesserer os for vores eget klimaaftryk som organisation og for ESG, så er det for at vise, at vi selv går forrest og tager agendaen seriøst," siger Camilla le Dous.

Potentialeanalysens anbefalinger til VIA's grønne omstilling

Scope 1

- Udfasning af naturgas
- Omstilling fra fossile brændsler i køretøjerne

Scope 2

- Energiledelse
- Energieffektiviseringsprojekter
- Energirigtig drift og adfærd
- Energistyring og -monitorering.

Scope 3

- Brug tog i stedet for fly
- Hjælp de studerende og ansatte til grønnere transportvaner
- Reducér mængden af især oksekød i kantinerne
- Udarbejd en grøn plan for indkøb af møbler

KLIMAHANDLINGSPLAN

Eksempel

Effektive og grønne bygninger

Sensorer og automatisering spiller en central rolle i at gøre VIAs bygninger effektive og mindske energiforbruget.

På VIAs campusser er det bevægelses-sensorer, der tænder og slukker for lyset. Varme og ventilation styres automatisk, så radiatorerne ikke er tændt, samtidig med at vinduerne er åbne.

”Det er med til at nedbringe vores energiforbrug, og det er løsninger, der efterhånden er standard i nyere bygninger. Vi er nysgerrige efter at undersøge, om vi kan gå skridtet videre og bruge kunstig intelligens til at energistyre vores bygninger endnu mere effektivt,” siger

Jan Bagger Severinsen, der er chef for Facility Management.

Som en del af VIAs klimahandlingsplan er der nedsat en handlingsgruppe, der fokuserer på at optimere bygningernes drift og reducere energiforbruget.

VIA har desuden indført en række tiltag for at skabe mere energirigtige løsninger. Der er installeret solceller flere steder, elpærer er udskiftet med LED, og dieselbiler skiftes løbende ud med elbiler.

En af udfordringerne er at sikre, at der er et godt indeklima, og at bygninger ikke bliver for varme om sommeren.

Vi har prøvet at starte ventilationen af bygningerne tidligt om morgenen i stedet for om natten, men der er nogle lokaler, hvor vi ikke kan få temperaturen langt nok ned, så det er vi måske nødt til at ændre. Vi må eksperimentere lidt, fordi vi hele tiden har fokus på at give gode arbejdsforhold for studerende og medarbejdere og forbruge mindst mulig energi

Jan Bagger Severinsen
Chef for Facility Management
I VIA

KLIMAHANDLINGSPLAN

Eksempel

VIA's kantiner bliver hele tiden grønnere

For studerende og medarbejdere i VIA er det blevet en del af hverdagen, at frokosten er grønnere. På Campus Silkeborg har man taget skridtet videre, og som et forsøg er kantinen helt fri for kød.

"Vi skal minimere vores CO2-udledning, og kød er den helt store klimasynder. Derfor har vi i foråret 2024 gennemført et forsøg i kantinen i Silkeborg, hvor vi ikke bruger kød, men i stedet har øget fokus på planteproteiner, fisk og mejeriprodukter," siger Ulla Hjelmar Nielsen, kantineleder i VIA's kantiner i Skive, Silkeborg og Viborg.

VIA's kantiner har et mål om at sænke CO2-udledningen med 25 pct. Alle kantiner i VIA er derfor holdt op med at servere okse, kalv og lam, men det er ikke nok for at nå målet. Derfor skal forsøget i Silkeborg vise, om kantinerne kan blive endnu grønnere.

"Erfaringerne er gode, men der er også udfordringer, blandt andet kræver det flere ressourcer at tilberede den plantebaserede mad, og der er brug for et kompetenceløft af medarbejderne. Kunderne skal også vænne sig til den plantebaserede mad," siger Ulla Hjelmar Nielsen.

I Silkeborg er kantinen blevet ombygget, og køkkenet er åbnet. Det giver mulighed for at have nogle bedre dialoger om mad, råvarer og klima.

"Der er mange af vores kunder, der synes, at den grønne omstilling er vigtig, men der er også en del, der ikke synes det. Derfor er det vigtigt, at vi har en dialog om, hvorfor vi skal ændre adfærd og vaner," siger hun

En undersøgelse fra kantinen i Silkeborg viser, at 70 pct. svarede ja til, at klimapolitik og klimapåvirkning er vigtigt for dem. 63 pct. ønsker at spise flere plantebaserede måltider for en mindre klimapåvirkning.

I alle VIA's kantiner er der fokus på økologi, danske råvarer, flere grønne retter, reduceret kødforbrug og mindre madspild.

Vi er nødt til at ændre vores madvaner og flytte nogle grænser, hvis der også skal være en klode til vores børn.

Ulla Hjelmar Nielsen
Kantineleder på Campus
Silkeborg

KLIMAHANDLINGSPLAN

Eksempel

IT-udstyr lever længere og genbruges

Vi ser også på, om vi kan indkøbe nyt udstyr smartere, så vi samler vores indkøb og bruger mindre CO2 på fragt.

Mette Graugaard Erikstrup,
Leder af Servicedesk og digitalisering

Vi elsker vores computere og det trådløse internet, der er let tilgængeligt på VIAs campusser. Men i forhold til resourceforbruget og strømforbruget, er der fortsat grund til at se på, hvordan vi kan bruge IT mere bæredygtigt. Derfor har afdelingen for IT og digitalisering på VIA et skarpt fokus på bæredygtighed.

Indkøb af IT-udstyr foregår via Statens og Kommunernes Indkøbsservice, de såkaldte SKI-aftaler, hvor der blandt andet er indskrevet krav til udstyrets levetid og CO2-udledning.

"Vi har forlænget minimumlevetiden for IT-udstyr fra tre år til fire år. Vi forsøger at købe udstyr, der måske er lidt dyrere,

men som til gengæld holder længere og derfor giver en bedre totaløkonomi," fortæller Mette Graugaard Erikstrup, der er leder af Servicedesk og digitalisering.

Når IT-udstyret ikke længere kan bruges, har VIA en aftale med en virksomhed, der enten genbruger udstyret og sælger det videre eller kasserer det miljørigtigt.

"Men vi kan altid gøre mere og gøre det bedre. Der er nogle dilemmaer, vi skal udforske. Kan vi fx tilbyde medarbejdere brugt udstyr i stedet for nyt? Kan vi slukke for det trådløse internet uden for normal åbningstid? Det er sådan nogle dilemmaer, vi skal udforske," siger hun.

KLIMAHANDLINGSPLAN

Eksempel

Fra laveste pris til ansvarlige indkøb

Bæredygtighed og ansvarlighed er væsentlige faktorer, når Helle Bjerregaard Kristensen indgår indkøbsaftaler for VIA University College.

"I rigtigt mange år var det eneste, der betød noget, når man lavede indkøbsaftaler, at få den laveste pris. I dag har vi en holdning til, at bæredygtighed og ressourceforbrug også er væsentligt" Sådan siger Helle Bjerregaard Kristensen, der er indkøbskonsulent i VIA University College.

Som indkøbskonsulent er hun involveret i rigtigt mange af de indkøb, der bliver foretaget i VIA. Det kan være alt fra

møbler til håndservietter og toiletpapir. I forhold til møbler arbejder Helle Bjerregaard Kristensen blandt andet med, at det skal være muligt at købe genbrugsmøbler, og så er der indført stofservietter, der kan vaskes, i stedet for papirservietter på nogle af toiletterne i VIA.

"Vi arbejder hele tiden for at finde de bedste løsninger, der også tager hensyn til bæredygtighed," siger hun og tilføjer: "Rigtigt mange indkøb i VIA foregår desuden over indkøbsaftaler eller SKI-aftaler, hvor der er skrevet krav til CO₂-udledning og bæredygtighed ind."

Jeg har arbejdet med indkøb i mange år, men det er først nu, at bæredygtighed og ansvarlighed er begyndt at fylde så meget. Det har givet mit arbejde meget mere mening.

Helle Bjerregaard Kristensen,
indkøbskonsulent i VIA University College

De studerendes perspektiv

I dette kapitel har vi givet ordet til de studerende. Læs, hvad de tænker om bæredygtig udvikling, og hvordan de deltager i undervisningen om verdensmålene. Du kan også læse om Studenterrådets tanker om VIAs arbejde med bæredygtig udvikling.

STUDERENDES PERSPEKTIV

Verdensmål som valgfag

Omkring 120 studerende har været igennem VIAs forløb til Verdensmålsambassadører. Nu er verdensmål blevet et valgfag med ECTS-point.

Historien om VIAs verdensmålsambassadører begynder tilbage i 2020, hvor en flok undervisere fik ideen om at give de studerende en dybere forståelse for, hvad FN's Verdensmål og bæredygtig udvikling er. Det førte til et forløb, hvor studerende kan blive verdensmålsambassadører.

Forløbet, der blandt andet indeholder workshops, et internatophold, hvor alle deltagere mødes, og en festival, blev så stor en succes, at det nu er blevet videreudviklet til et egentligt valgfag, som tilbydes på VIAs campusser i Aarhus og Holstebro

"Først og fremmest handler det om at give de studerende kvalificeret viden om bæredygtig udvikling," forklarer projektleder Birgitte Woge Nielsen.

"Vi taler om menneskets påvirkning af kloden, hvad naturen betyder for mennesker, og hvordan vi kan påvirke verden i en positiv retning. Det handler også om entreprenørskab, fremtidstænkning og at se muligheder," siger hun.

En af de studerende, der har haft Verdensmål som valgfag, er Naja Moss Wammen, der læser til ergoterapeut.

"Det virkede som en oplagt mulighed for at lære lidt mere om verdensmålene, og det har været et rigtig godt forløb," fortæller Naja Moss Wammen.

Valgfaget har styrket hendes interesse for at tænke mere bæredygtigt, blandt andet i forhold til tøj og mode.

"Jeg lavede et projekt om, hvordan vi kan ændre adfærd og inspirere til at købe mere genbrug og mindre hurtig mode. Det har helt klart sat nogle tanker i gang, som jeg tager med mig videre," siger Naja Moss Wammen.

Valgfaget er tværfagligt, giver 10 ECTS-point og løber over seks måneder. De studerende kommer til at møde mange forskellige eksperter og besøge relevante samarbejdspartnere. Samtidig får de studerende indflydelse på, hvordan

forløbet skal være. En vigtig del af faget er også at arbejde med de studerendes mentale sundhed i forhold til klimaangst.

"De studerende fortæller, at de kan blive bekymrede over klimaændringerne, men at det giver ro at vide, at de gør noget aktivt," siger hun.

Arbejdet med verdensmål på skemaet har inspireret VIAs samarbejdspartner på Georgian College i Canada, som nu vil køre et lignende program. Omkring 120 studerende har deltaget i Verdensmålsambassadør-forløbet, og 20 elever har gennemført valgfaget om verdensmål.

STUDERENDES PERSPEKTIV

Eksempel

Studerende er ambassadører for verdensmål

Vi er verdensmålsambassadører fra vidt forskellige uddannelser, og det er utroligt inspirerende at se, hvordan man konkret kan arbejde med verdensmål med forskellige baggrunde – fælles for os alle er, at vi vil ud at gøre en forskel.

”Jo bedre vi forstår verdensmål, jo stærkere kan vi omsætte det for andre”

Sådan lyder det fra 34-årige Lohke Fuchs, der udover at være studerende på VIAs bygningskonstruktøruddannelse også er Verdensmålsambassadør.

Som Verdensmålsambassadør i VIA får man gennem et særligt kompetenceforløb konkret viden og værktøjer til at arbejde med verdensmål – og håbet er, at de studerende bliver knivskarpe formidlere af bæredygtighed og grøn omstilling,

både over for andre studerende og ude i praktikkerne.

”I byggebranchen, hvor jeg er i praktik, har vi jo et stort ansvar for at tænke bæredygtighed mere ind. Derfor er det fedt at komme med konkret viden, der kan være med til at gøre en forskel ude i virkeligheden,” mener Lohke Fuchs.

For Lohke Fuchs har det også være spændende at møde de andre verdensmålsambassadører på VIA.

Lohke Fuchs,
Verdensmålsambassadør

STUDERENDES PERSPEKTIV

Eksempel

Bæredygtighed er blevet en del af hverdagen

Der er mange gode tiltag for den grønne omstilling på VIA, mener formanden for Studenterrådet i VIA, der dog gerne så, at der blev kommunikeret lidt mere til de studerende om VIAs grønne tiltag.

"Der kommer et tidspunkt – og jeg tror, vi er meget tæt på – hvor vi ikke længere taler så meget om grøn omstilling og bæredygtighed, men hvor det bare er en del af alt, hvad vi gør. Men der er vi ikke endnu, og derfor er det vigtigt at fastholde interessen ved at fortælle om de mange tiltag, der allerede er i gang", mener Gustav Rygaard Kristiansen, formand for Studenterrådet VIA.

Han synes, at VIA University College gør mange gode tiltag for den grønne omstilling, men at der godt kunne være lidt mere fokus på at fortælle om dem til de studerende.

"VIA har nogle ret nye bygninger, der er godt isoleret, og der er solceller, så der er grænser for, hvor meget mere man kan gøre der. Bæredygtighed er også en del af undervisningen, men det er meget forskelligt fra uddannelse til uddannelse, hvor meget det fylder," siger han.

Som formand for Studenterrådet har Gustav Rygaard Kristiansen blandt andet deltaget i arrangementer sammen med ledelsen på VIA om den grønne omstilling.

"Det store spørgsmål er, hvor meget må den grønne omstilling koste i kroner og ører, og det synes jeg ikke rigtigt, vi fik svar på," siger Gustav Rygaard Kristiansen.

Som han ser det, er der også mange dilemmaer, for selv om han synes, at det er vigtigt, at vi arbejder for at udlede mindre CO2 og forbruger ansvarligt, så er der også grænser.

"Man kan godt gøre kantinerne 100 pct. grønne, men bevarer kantinen så sin popularitet, og kan de økologiske tiltag være lokale? Ender det alligevel med, at det bliver dyrere for studerende at købe frokost? Kommunen kunne også gøre det billigere at tage offentlig transport til VIA, men hvis man bruger penge på det, skal vi så i stedet spare på studiepladser? Sådanne dilemmaer er der altid, og det skal vi have med i overvejelserne," mener Gustav Rygaard Kristiansen.

Når Gustav Rygaard Kristiansen kigger på VIAs ESG-rapport, synes han særligt, at der må være mulighed for at skære ned på flyrejser.

"De fylder meget i regnskabet, og der tror jeg, at man fremover kraftigt skal overveje, om flyrejsens formål kan retfærdiggøres fra et klimaperspektiv," siger han.

Der er ingen tvivl om, at bæredygtighed fylder meget for de yngre generationer, men jeg tror faktisk også, at ældre generationer er blevet påvirket af debatten, så vi i virkeligheden ikke er så langt fra hinanden.

Gustav Rygaard Kristiansen.
Formand for Studenterrådet VIA

STUDERENDES PERSPEKTIV

Hvad tænker du om bæredygtighed?

Bæredygtighed for mig handler om, at man tager cyklen frem for bilen, hvis det er muligt. Jeg cykler altid. Det er også bæredygtighed, at kantinen har fokus på grønne retter, og det, synes jeg, er fint. Det smager godt

Thomas Hestbech,
fysioterapeutstuderende

Vi har for nylig haft et oplæg på skolen om bæredygtighed på hospitalerne. Der bliver ikke genbrugt så meget. Det blev jeg lidt overrasket over. Det, tror jeg, at vi bliver bedre og bedre til. Jeg er ret optaget af verdensmålene, og jeg kunne godt tænke mig, at de fyldte lidt mere i undervisningen. Gerne i et mere globalt perspektiv

Glenn Krogh,
sygeplejerskestuderende

Bæredygtighed fylder ikke så meget i undervisningen, og jeg ved heller ikke, hvor meget det har med min uddannelse at gøre. Men jeg synes da generelt, at hvis man har to valgmuligheder, så skal man vælge den mest bæredygtige. I kantinen kan man nogle gange købe resterne billigere, og det er også en form for bæredygtighed, fordi man stopper madspild”

Rasmus Breiner,
fysioterapeutstuderende

STUDERENDES PERSPEKTIV

Bæredygtighed handler om, at vi ikke skal forbruge for meget. Det er en del af vores hverdag at tænke sådan, og det betyder egentligt, at vi har vænnet os til altid at tænke bæredygtigt. Jeg cykler til skolen, fordi jeg ikke bor så langt herfra. Jeg tror, at vi er på vej i den rigtige retning. Om de unge generationer ligefrem kan redde verden, ved jeg ikke. Men vi rykker i den rigtige vej. Så må vi se, om det er for sent.

Tora Rømer,
studerende Design og
Business

Vi skal holde op med at forbruge så meget og tænke mere over, hvad vi forbruger. Det arbejder vi også meget med på VIA. Kan vi genbruge mere? Hvilke materialer bruger vi? Det er gennemgående i alle vores fag, og en del af den måde, vi tænker på. Derfor er jeg også optimistisk i forhold til, at vi skaber en bedre verden. Men der er også udfordringer, for jeg kører for eksempel i bil til skolen. Jeg bor i en lille landsby, hvor der ikke rigtig er offentligt transport, så det er svært at gøre andet.

Lykke Johanne Sørensen,
studerende Design og
Business

Jeg er meget optaget af bæredygtighed, for hvis vi bruger alle vores ressourcer nu, har vi ingen fremtid. VIA har mange gode tiltag for bæredygtighed, men det er ikke nok. Jeg synes også, at der burde være mere fokus på bæredygtighed i undervisningen.

Rima Tabbara,
sygeplejerskestuderende

Undervisning

Bæredygtighed og verdensmål er på vej ind i undervisningen i alle fag i VIA. Læs i dette kapitel om, hvordan den proces foregår, hvordan der er fokus på verdensmål i undervisningen på sygeplejerskestudiet og om arbejdet for at skabe en mere mangfoldig studiestart. Du kan også læse om studerende, der forholder sig til globale udfordringer.

UNDERVISNING

Bæredygtighed skal ind i alle vores uddannelser

VIA er en videninstitution, der driver bæredygtig udvikling. Derfor er arbejdet med at tænke bæredygtig udvikling ind i alle uddannelser i fuld gang, fortæller uddannelsesdekan Lotte Møller Larsen.

"VIA sætter det største aftryk på samfundsudviklingen gennem de studerende og de kursister, vi efteruddanner. De kommer allesammen til at spille en rolle i omstillingen mod at finde nogle bæredygtige måder at løse fremtidens opgaver på. Det gælder uanset, om de er sygeplejersker, pædagoger, bygningskonstruktører eller noget helt andet," siger Lotte Møller Larsen.

Hun er uddannelsesdekan for VIAs byggeriuddannelser og forperson for den gruppe i VIA, der arbejder med at integrere undervisning i bæredygtighed i alle VIAs uddannelser.

"VIA har taget et strategisk valg om at integrere bæredygtig udvikling i alle uddannelser. Vi vil skabe en organisatorisk udvikling, og derfor skal vores ledere og undervisere have kompetencerne til at identificere udfordringerne og arbejde med handlinger, der er med til at integrere bæredygtig udvikling i alle vores faglige miljøer. Det er det arbejde, vi er i gang med nu," siger hun.

Der er stor forskel på, hvor langt uddannelserne er med at integrere bæredygtighed i undervisningen, og der er også stor forskel på, hvordan man gør det.

"Vi skal allesammen arbejde med bæredygtighed, og som udgangspunkt for det, skal vi arbejde med et fælles sprog og en fælles forståelse af, hvad bæredygtighed er. Det enkelte fagmiljø skal derefter finde

Vi kan påvirke samfundet gennem de dimittender, vi uddanner. De skal have dannelse og handlekompetencer til at arbejde med bæredygtighed i deres profession.

Lotte Møller Larsen
Uddannelsesdekan

ud af, hvad der er væsentligst, og hvordan det bedst kan få fokus i undervisningen," siger Lotte Møller Larsen, der tilføjer, at der er lavet et udviklingsforløb for alle uddannelser.

Der er to hovedspor i VIAs tilgang til bæredygtighed i uddannelserne. Først og fremmest er der fokus på, hvor man kan gøre den største forskel inden for den enkelte profession.

"Vi kan ikke det hele, så derfor skal vi bruge energien, der hvor det batter mest. Det kræver en analyse af, hvad der er væsentligt i et samfundsmæssigt og i et bæredygtigt perspektiv," siger Lotte Møller Larsen.

"Dernæst skal vi arbejde med de studerendes dannelse ved at give dem handlekompetencer til at skubbe professionerne og samfundet i en bæredygtig retning. Mange studerende er engagerede i bæredygtighed og ser det som en vigtig del af deres fremtidige arbejde. Vi skal arbejde med deres engagement og hjælpe dem med at se mulighederne og forstå deres ansvar," forklarer Lotte Møller Larsen.

UNDERVISNING

Eksempler

Verdensmål, bæredygtighed og kritisk tænkning på sygeplejerskeuddannelsen

De studerende på sygeplejerskeskolen bliver opfordret til at tænke på verdensmål og bæredygtighed i uddannelsen.

Hvert år underviser adjunkt Jonas Kortnum Mogensen de nye 1. års studerende på sygeplejerskeuddannelsen i studiekompetencer. Som en del af undervisningen sætter han særligt fokus på FN's Verdensmål.

"Jeg opfordrer de studerende til aktivt at integrere verdensmålene i deres uddannelse og fremtidige profession. Det er vigtigt, at vi som uddannelsesinstitution bidrager til at sætte aftryk på de studerende og dermed på samfundet," siger Jonas Kortnum Mogensen.

I undervisningen præsenterer han også de studerende for nogle af de tiltag, der bliver gjort på hospitalerne i regionen for at genbruge udstyr i stedet for at bruge engangsudstyr. Og så opfordrer han de studerende til at være nysgerrige og kritiske i forhold til, hvad de oplever på VIA, og når de senere skal arbejde i sundhedssektoren.

"De studerende kommer med et helt nyt blik på vores vaner og den måde, vi gør tingene, så jeg opfordrer dem til at stille en masse spørgsmål og være kritiske. Gerne med en vinkel på, hvordan vi kan blive mere bæredygtige," siger Jonas Kortnum Mogensen, der hilser det velkomment, at bæredygtighed og verdensmål skal fylde mere i uddannelserne i VIA.

For Sisse Charlotte Norre, der er lektor på sygeplejerskeuddannelsen, er det særligt verdensmålet omkring at mindske social ulighed, der fylder i hendes undervisning.

"Det er særligt vigtigt for sygeplejersker, at vi har fokus på at mindske den sociale ulighed og at styrke inklusionen. Derudover opfordrer jeg de studerende til at tænke på nye måder at løse problemer på, når jeg underviser i faget innovation, og her er det oplagt, at de studerende arbejder med vores måder at bruge ressourcer," siger Sisse Charlotte Norre.

UNDERVISNING

Bæredygtigt arbejde i Tanzania

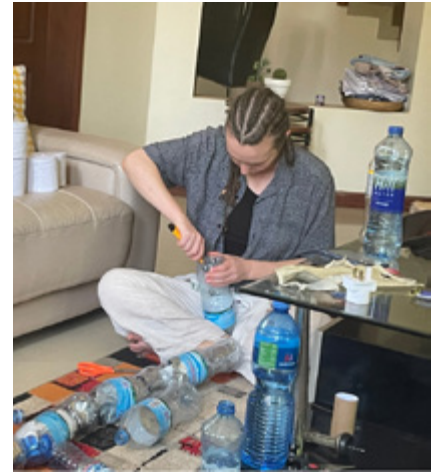
For Alicia Delphine Santos blev mødet med det fattige Tanzania en øjenåbner for hendes fremtidige arbejde.

"Det fik mig til at genoverveje, hvad jeg gerne vil arbejde med, når jeg bliver færdiguddannet. Jeg vil gerne arbejde med fx flygtningelejre og håndtering af katastrofer," siger Alicia Delphine Santos.

Hun er fransk statsborger og studerer til bygningskonstruktør. Sammen med to pædagogstuderende arbejdede hun i tre uger i Tanzania på projekter, der fokuserede på leg og bæredygtighed i samarbejde

med NGO'en New Hope Institution. Det var en del af forløbet Cross Professional Element på VIA, der også inkluderer workshops om kultur og innovation inden rejsen.

"Der var meget affald i Tanzania, og der var ikke noget system til at håndtere det. Meget af affaldet bliver bare brændt af i gaderne, og derfor arbejdede vi med nye måder at få de lokale til at genbruge det på. En af mine ideer var at bruge aluminium fra undersiden af chipsposer til at lægge på hustage og skabe skygge. En anden var at skabe skygge på legepladser ved at skære plastikflasker op," forklarer hun.

Tutorer trænes for en inkluderende studiestart

I de seneste år har VIA intensiveret indsatsen for at skabe et trygtere og mere mangfoldigt studiemiljø. En af indsatserne er et forsøg med mangfoldighedssensitivtræning af tutorerne.

Alle studerende på VIA skal føle sig inkluderet og velkomne fra dag ét. Generelle undersøgelser viser dog, at der er studerende på videregående uddannelser, der blandt andet oplever krænkelser og social eksklusion.

"Derfor ville vi undersøge, hvordan vi kan skabe en trygtere og mere inkluderende studiestart på VIA," fortæller Pia Rauff Krøyer, der er en af forskerne bag projektet "Mangfoldighedssensitiv tutortræning", hvor 38 tutorer fra pædagoguddannelsen deltog i en række workshopsforløb.

"Vi spillede blandt andet rollespil, så tutorerne blev mere bevidste om de normer og opfattelser, de har, fx i forhold til hvem man ubevidst opfatter som den "nye gode

studerende". Vi arbejdede også med, hvordan et mangfoldigt miljø kræver, at man nogle gange bryder med nogle vaner og traditioner," fortæller hun.

Samtidig undersøgte de sammen med tutorerne, hvordan studiestarten kunne blive mere inkluderende, for eksempel ved at lave aktiviteter uden alkohol, planlægge arrangementerne, så man også kan

deltage, hvis man har en familie, og ikke lægge alt for mange arrangementer i den første uge.

Undersøgelser viser, at det sociale miljø spiller en stor rolle i forhold til, om de studerende gennemfører studiet.

Sheila Zibrandtsen er en af de tutorer på pædagoguddannelsen, der har været med i forløbet.

"Da jeg startede som tutor, tænkte vi ikke så meget over mangfoldighed, værdier, drukkulturer, etnicitet og religion. Det handlede mere om, at vi har en kultur i Danmark, hvor man i rusugen drikker sig helt vildt stiv og fester. Men vi blev mere opmærksomme på, at det ikke er alle, der har lyst til det. Derfor ændrede vi rusugen, så den tager mere hensyn til mangfoldigheden, og samtidig gjorde vi det klart fra begyndelsen, at det er helt i orden, hvis man ikke har lyst til at deltage i alle aktiviteterne," fortæller Sheila Zibrandtsen.

Forskning

VIA laver anvendt forskning i tæt samarbejde med offentlige og private partnere. Vores forskning skaber uddannelser og løser samfundets udfordringer. I dette kapitel kan du læse om forskning i mere bæredygtige tekstiler, som hamp og genanvendte materialer.

FORSKNING

Ny teknologi og gamle håndværk skaber bæredygtige tekstiler

Forskere fra VIA University College undersøger hamp og genbrug af tekstiler som løsninger på udfordringerne med overforbrug af tøj og tekstiler.

På Campus Herning er de i gang med at genopfinde gamle håndværk og kombinere dem med moderne teknologi. Det er nødvendigt at gentænke den måde, vi producerer og bruger tekstiler på i dag. Det er ikke bæredygtigt, at vi i gennemsnit køber 14 kilo tøj om året, at der ligger bjerge af brugt tøj i fattige lande, og at moden skifter så hurtigt, at vi kun bruger hvert stykke tøj syv til otte gange i gennemsnit, inden det bliver kasseret.

"Der er så mange gode grunde til, at vi er nødt til at gentænke vores forbrug, produktion og genanvendelse af tekstiler," siger Poul-Erik Jørgensen, forskningsleder i Forskningscenter for Tekstil, Design og Cirkularitet.

Han er leder af to forskningsprojekter, der skal gøre op med vores overforbrug af tekstiler og i stedet skabe mere bæredygtige alternativer.

"Det er interessant, at nogle af de mulige løsninger ligger i at se tilbage på materialer og håndværk, som vi brugte helt tilbage til vikingetiden i Danmark. Vi har bare helt glemt det i dag, fordi tekstilproduktionen er blevet udlagt til Asien, hvor det er billigere at producere, men der er en masse andre omkostninger," fortæller han.

FORSKNING

I de seneste syv år har Poul-Erik Jørgensen arbejdet med projekter, der undersøger, hvordan vi kan genanvende tekstiler og bruge mere bæredygtige materialer.

Et af projekterne er Hemp4Tex, der er støttet af Innovationsfonden, og går ud på at skabe en bæredygtig tekstilproduktion baseret på hamp. Hamp er et af de materialer, der har været brugt i Danmark helt tilbage til Vikingetiden, men det blev forbudt i 1953 på grund af stoffet THC, som er det psykoaktive stof i planten. Altså det man kan ryge og få en følelse af at være "høj" eller "skæv" af.

"Selvfølgelig er der nogle, der joker lidt med det, men der er så lidt af stoffet i de planter, vi dyrker i dag, at man slet ikke ville kunne mærke det, hvis man røg dem. Til gengæld har hamplanten nogle fantastiske fibre, der kan bruges til tekstiler. Det er alt fra denimjeans til møbler," siger Poul-Erik Jørgensen.

Det er fibre, der sidder uden på planten, som man kan bruge til tekstiler, hvis man behandler dem rigtigt.

Det er inspirerende at være med til at gøre en forskel. Selvom der er mange bump på vejen, tror jeg på, at vi kan opnå noget betydningsfuldt

"Der er så mange fordele ved at bruge hamp. Vi har testet, at det er fire gange stærkere end bomuld, så hvis du køber en skjorte i hamp, holder den formentligt hele livet," siger Poul-Erik Jørgensen.

Samtidig er der rigtig mange fordele ved at dyrke hamp frem for bomuld.

"I forhold til bomuld skal hamplanten have mindre vand, den skal ikke gødes, den skal ikke sprøjtes, og en hektar hamp giver lige så meget udbytte som to til tre hektar bomuld. Samtidig har vi et klima her i Skandinavien, der gør, at vi godt kan dyrke hamp," siger Poul-Erik Jørgensen.

I projektet har man gennemført forsøg med at plante hamp i Køge og på Djursland. Metoderne skal stadig forfines, men potentialet er der.

"Der er stor interesse fra landmænd i Danmark for hamp, men vi mangler stadig at finde de bedste metoder til at forarbejde fibre, og her henter vi inspiration fra andre europæiske lande. Det kan godt være, at vi ikke kommer til at kunne lave det hele i Danmark, men en produktion i Europa er realistisk," siger han.

FORSKNING

"Der findes allerede hamp på markedet, men det meste er fra Kina, og det er meget svært at gennemskue, hvordan produktionen er foregået. Derfor vil vi gerne have en europæisk produktion," siger Poul-Erik Jørgensen, der tilføjer, at det også er en fordel at undgå transporten fra Asien.

Det andet projekt, som han også er involveret i, handler om at genbruge tekstilerne fra tøj, i stedet for at de bliver kasseret og brændt. Det er projektet READY, der også er støttet af Innovationsfonden.

"Hvis vi kan finde ud af at genbruge tøjet, har vi en kæmpe ressource.

Verdens befolkning stiger, og vi kommer til at mangle bomuld og tekstilfibre generelt. Derfor er det vigtigt, at vi finder metoder til at genanvende tekstilerne," siger Poul-Erik Jørgensen.

Projektet tester metoder til at rive tøjet i stykker og genbruge det til nye tekstiler. Gennem en længere proces med kartning af fibre, spinning af fibre til garn og fremstilling af metervarer på væv eller strik, kan det derefter genbruges til nyt tøj og tekstiler.

"Der er mange udfordringer med det, for vi skal sikre, at tekstilerne har en lang nok holdbarhed, og det kan også være, at kvaliteten er forskellig. Derfor skal vi teste en hel masse, og der er meget af den tekniske viden med at lave tekstiler, som vi slet ikke har i Danmark mere," siger Poul-Erik Jørgensen.

Det skyldes blandt andet, at vi ikke har nogen bomuldsspindere tilbage. Det sidste spinderi, De Danske Bomuldsspindere, lukkede i Vejle i år 2000, og dermed blev der ikke udviklet mere på

teknikken. Viden om bomuldsspinding er derfor langsomt forsvundet.

"Vi skal have genopfundet den viden og kombinere den med ny tekniskologi. Det giver nogle rigtig spændende muligheder," siger Poul-Erik Jørgensen.

Han mener, at både projektet med at bruge hamp til tekstiler og at genanvende tekstiler har store potentialer, men de er ikke i mål endnu.

"Det er inspirerende at være med til at gøre en forskel. Selvom der er mange bump på vejen, tror jeg på, at vi kan opnå noget betydningsfuldt," afslutter Poul-Erik Jørgensen.

Fakta

Forskningsprojekter om bæredygtige tekstiler

Hemp4Tex

Målet med projektet er at skabe et færdigudviklet koncept til, hvordan man praktisk producerer bæredygtige tekstiler fra hamp dyrket i Danmark. Der skal udvikles en metode, som omfatter dyrkning, høst, forarbejdning og ekstraktion af fibre, spinning samt vævning og strikning af metervarer. Projektet er støttet af Innovationsfonden med 10,2 millioner kroner, og formålet er at gøre tekstiler af hamp til et bæredygtigt alternativ til tekstiler fra bomuld.

Projektet har flere partnere blandt andet Teknologisk Institut, som er lead på projektet, VIA University College, Aarhus Universitet og en række industripartnere.

READY

Formålet med projektet er at frembringe ny viden om, hvordan brugte tekstiler kan genanvendes til nye med lang levetid, samt hvordan ny produktionsteknologi kan sikre ansvarlighed i alle led af tekstilproduktionen.

VIA University College er lead på projektet, der også har Teknologisk Institut, Lifestyle & Design Cluster, Det Kongelige Akademi, SDU, Aalborg Universitet, BESTSELLER, Kvadrat, Nybo Workwear, Sontex, Kjellerup Væveri, Textile Chanfe og HAACK Recycling som samarbejdspartnere.

Innovationsfonden har investeret 17,5 millioner kroner i forskningsprojektet.

ESG hoved- og nøgletal 2023

HOVED- OG NØGLETAL

Vores ESG hoved- og nøgletal

I VIA bestræber vi os hele tiden på at forbedre vores data i ESG-rapporten. Beregningerne af VIAs CO₂e-opgørelse er dog komplekse og indeholder mange antagelser og usikkerheder.

Med denne ESG-rapport fremlægger vi vores ESG hoved- og nøgletal for at anskueliggøre og monitorere VIAs bæredygtighedsindsatser. Især inden for miljødelen (Environment, E) er der tale om et meget omfattende datamateriale. Data kommer primært fra en estimeret opgørelse af CO₂e-udledningen fra alle aktiviteter og indkøb i VIA, som vi opgør primært baseret på elektroniske fakturaer modtaget og behandlet af VIAs økonomi-afdeling.

I VIA behandler vi ca. 40.000 fakturaer årligt, som omfatter i omegnen af 500.000 fakturalinjer. Ved hjælp af AI-teknologi analyseres hver fakturalinje, hvor de kategoriseres efter, hvilken vare eller ydelse der er tale om (UNSPSC-kode) og en passende enhed (stk., m, liter, kr. osv.). Datasættet indlæses i programmet CarbonKey, som ud fra kategorier og enheder beregner en CO₂e-udledning for hver fakturalinje og opdeler udledningen efter, hvilken scope den tilhører (GHG-protokollen). Der opdeles i de tre scopes, som er beskrevet i indledningen til denne rapport. Desuden kategoriseres fakturalinjerne til de afdelinger i VIA, der står om køber, og det er en løbende proces at sikre kvaliteten af data fra leverandører og forfine vores datasystemer.

Hver beregning i CarbonKey er baseret på en såkaldt emissionsfaktor, som for CO₂e-udledningen for den specifikke kategori pr. enhed. Disse emissionsfaktorer stammer fra mange forskellige kilder og kan være mere eller mindre specifikke. Dertil kommer, at emissionsfaktorerne kan ændre sig over tid på grund af blandt andet teknologisk udvikling og ny viden. Faktorerne kan i nogle tilfælde være forbundet med stor usikkerhed og være afhængige af eksterne forhold. For eksempel betød den store brand på Studstrupværket sent i efteråret 2022, at værket blev nødt til at fyre med kul fremfor træpiller i en lang periode i vinteren 2023. Det medførte en højere udledning, og dermed steg også den estimerede udledning fra VIAs varmemforbrug i 2023, selvom det samlede forbrug var faldet en smule.

Beregningen af CO₂e-opgørelsen er kompleks og indeholder mange antagelser og usikkerheder. Derfor kan en ESG-rapport ikke sammenlignes direkte med en finansiel årsrapport. I VIA har vi ikke desto mindre en klar målsætning om at udarbejde de bedst mulige beregninger i overensstemmelse med gældende retningslinjer og anbefalinger fra blandt andet Erhvervsstyrelsen. Det er på den måde, vi kan skabe de bedste forudsætninger for at arbejde med bæredygtigheden i VIA.

GHG-protokollen

GHG-protokollen er den mest udbredte internationale standard for redegørelse for drivhusgasser. Den anvendes til at beregne virksomheders og organisationers CO₂e-udledninger. Fordelen ved at bruge GHG-protokollen er, at man sikrer et systematisk udgangspunkt, samt bruger samme betegnelser som andre virksomheder. For VIA betyder det, at vi opgør vores udledninger i scopes, der er letafslæselige for det omkringliggende samfund og samarbejdspartnere.

HOVED- OG NØGLETAL

Vores ESG hoved- og nøgletal

Environment – miljødata	Enhed	2022	2023
Scope 1 - direkte emissioner	tCO ² e	131	144
Scope 2 - indirekte emissioner	tCO ² e	1.835	1.606
Scope 3 - andre indirekte (udvalgte) emissioner	tCO ² e	15.369	15.685
I alt tons CO ₂ e-emissioner	tCO ² e	17.335	17.435
Energiforbrug (el og varme)	GJ	59.861	59.958
Vandforbrug	m ³	35.270	35.331
Social – sociale data	Enhed	2022	2023
Personaleårsværk	FTE	2.100	2.209
Andel ansat på sociale vilkår	%	8,8	11,1
Kønsdiversitet (% kvinder), i årsværk	%	66	66
Kønsdiversitet for øvrige ledelseslag (% kvinder)	%	61	61
Lønforskelle mellem køn (mænd/kvinder)	gange	1,058	1,06
Medarbejderomsætning	%	9,6	7,9
Sygefravær (sygedage i gennemsnit)	antal dage	10,8	9,4
Fædres barsel (% timer af samlet tildelt barsel)	%		15,3
Antal studerende, som modtager specialpæd. støtte			
Første halvår (antal studerende)		2.214	2.423
Andet halvår (antal studerende)		2.395	2.406
Frafaldsprocent på første år	%	13,2	14,7
Kønsfordeling studerende (% kvinder)	%	69	70
De studerendes trivsel			
Det sociale miljø	Skala 1-5		4,0
Det faglige miljø	Skala 1-5		3,9
Fællesskab (Jeg oplever at være en del af et fællesskab på min uddannelse)	Skala 1-5		3,9
Governance – ledelsesdata	Enhed	2022	2023
Lønforskelle mellem CEO og medarbejdere inkl. chefer og ledere (antal gange)	faktor	3,0	3,0
Lønforskelle mellem CEO og medarbejdere ekskl. chefer og ledere (antal gange)	faktor	3,2	3,2
Fremmødeprocent for VIAs bestyrelse	%	84	92
Kønsdiversitet for VIAs bestyrelse (% kvinder)	%	45	55
Henvendelser til whistleblowerordning		1	0
Gennemført IT-sikkerhedskursus	%		95,5

CO₂e-OPGØRELSE

CO₂e-opgørelse

CO ₂ e-opgørelse	Enhed	2022*	tCO ₂ e	2023	tCO ₂ e	Fordeling
Scope 1						
Firmabiler	km					
Indkøbt brændstof (blandet)						%
- Naturgas	KWh	136.101	27,2	201.290	41,4	0,2%
- Benzin	liter	2.295	6,6	2.574	7,5	0,0%
- Diesel	m ³	36.534	97,1	35.680	94,9	0,5%
Total scope 1	tCO ₂ e		131		144	0,8%
Scope 2						
Elektricitet (lokationsbaseret)	MWh	(5.977)	(938)	6.327		
- herfra forbrug fra elnettet	MWh	(5.660)	(938)	6.000	642	3,7%
- heraf forbrug fra egne solceller	MWh	317		328		
Elektricitet (markedsbaseret)	MWh	5.977				
- heraf forbrug fra elnettet	MWh	5.660				
- heraf fra egne solceller	MWh	317				
Varme	MWh	10.651	897	10.328	964	5,5%
Total scope 2	tCO ₂ e		1.835		1.606	9,2%

* Følgende 2022-tal er korrigeret: beregningseffekt af grønne certifikater er annulleret, sum scope 2, samlet scope 3 og totale emissioner, så 2022 og 2023 er beregnet ens.

CO₂E-OPGØRELSE

CO₂e-opgørelse - fortsat

CO ₂ e-opgørelse	Enhed	2022*	tCO ₂ e	2023	tCO ₂ e	Fordeling
Scope 3						
Transport og godshåndtering						
- Flyrejser	km	2.360.925	446	2.932.440	622	3,6%
- Øvrig transport (bl.a. togrejser)	tCO ₂ e		241		180	1,0%
- Kørsel i egen bil ifm. arbejde	km	2.196.560	527	2.225.807	548	3,1%
Bygning, anlæg, vedligeholdelse						
Mad og drikkevarer m.m.	tCO ₂ e		2.673		1.946	11,2%
Møbler og inventar			1.173		860	4,9%
Overnatning, forplejning ifm. rejser etc.			983		551	3,2%
IT og telekommunikation			921		785	4,5%
			861		570	3,3%
Affald						
Vandforbrug (spildevand)	ton	382	77	374	74	0,4%
	m ³	35.270	323	35.331	323	1,9%
Total scope 3 (udvalgte emissioner)			8.225		6.459	37,0%
Resterende scope 3 udgør						
Samlet scope 3			15.369		15.685	90,0%
Total						
Totale emissioner	tCO₂e		17.335		17.435	100%
CO ₂ e-nøgletal						
CO ₂ e pr. FTE		2.100	8,3	2.209	7,9	
CO ₂ e pr. studerende (STÅ)		19.108	0,9	18.523	0,9	

*2022-tal er korrigerede: 1. beregningseffekt af grønne certifikater annulleret, sum scope 2 korrigeret

DATADefinitioner

Datadefinitioner og metoder for rapportens udregning

Scope 1

Udledningerne i scope 1 stammer altovervejende fra det direkte forbrug af fossile brændstoffer på VIAs adresser. Det er først og fremmest benzin og diesel til VIAs køretøjer og maskiner, og derudover er det forbrug af naturgas til varme på en enkelt af VIAs adresser.

For benzin og diesel er udledningen beregnet i CarbonKey for scope 1. Mængderne, der ikke fremgår direkte i CarbonKey, er fastslået ved sammentælling af oplysninger fra de tilsvarende fakturaer i KMD Indkøbsanalyse.

Som det fremgår af tallene, er der en lille tendens til, at benzinforbruget stiger, mens dieselforbruget falder. Så selvom det samlede forbrug af brændstof er tilnærmelsesvis ens fra 2022 til 2023, så er der samlet sket et lille fald i den estimerede udledning.

For naturgas er årets forbrug i kWh opgjort, og det har, sammen med emissionsfaktoren pr. energienhed ved forbrænding af naturgas, givet estimeret for udledningen.

Sammenlignet med 2022 er forbruget af energi fra naturgas steget i 2023, og dermed er udledningen også steget. Væsentlige forklaringer på dette er, at i begyndelsen af 2022 var der stadig nedlukning af samfundet på grund af Covid-19, og det medførte et lavere forbrug. Det har også betydning, at der har været forskelle i graddage mellem de to år, da vinteren 2023 var betydeligt koldere end vinteren 2022.

De gennemsnitlige emissionsfaktorer, der er anvendt, svarer til faktorerne i Klimakompasset fra Erhvervsstyrelsen.

Scope 2

Udledningen i scope 2 stammer fra forbrug af el og fjernvarme i VIA. I forhold til el er der i 2023 sket en stor forbedring af datakvaliteten i udledningsberegningen. I 2022 blev udledningen estimeret ud fra årsforbruget fra de enkelte værker, der leverer el til VIAs adresser. Dette blev anvendt til at beregne et estimat sammen med en generel emissionsfaktor pr. energienhed for det vestlige Danmark fra EnergiNet. I 2023 leverer systemet eviShine en detaljeret opgørelse af VIAs elforbrug, der nu monitorerer forbruget fra time til time på hver enkelt adresse i samspil med VIAs solcelleanlæg.

Udover dette monitoreres også energimixet fra leverandørernes energikilder, det vil sige sammensætningen af vedvarende energi, fossile brændsler og A-kraft (fra udlandet). Desuden monitoreres sammensætningen af udledningen af de forskellige drivhusgasser, der tilsammen konverteres til CO₂e-udledningen. Altså et mere præcist billede end tidligere.

Den nye opgørelsesmetode viser et fald i forhold til estimeret fra 2022. Til gengæld er CO₂e-udledningen for elforbruget i 2023 medregnet i det totale tal for scope 2. I 2022 var det ikke

DATADefinitioner

Scope 3 (udvalgte emissioner)

regnet med, fordi VIA havde købt certifikater på grøn strøm, der tillod, at man ikke medregnede udledningen fra strømforbruget. Det er vi nu gået bort fra, da vi i bæredygtighedsarbejdet hellere vil arbejde med regulære reduktioner frem for at arbejde med beregningstekniske reduktioner. Derfor er beregningsmetoden for 2022 også korrigeret, så de to år er sammenlignelige.

I forhold til beregningen af estimatet af udledningen fra leveret fjernvarme er den foretaget på samme måde som i ESG-rapporten 2022. Det vil sige, at forbruget fra det enkelte fjernvarmeværk er aflæst. Herefter er alle miljødeklarationer fra de enkelte værker indhentet. Af miljødeklarationerne fremgår den gennemsnitlige emissionsfaktor pr. energienhed for det enkelte værk. Disse emissionsfaktorer kan variere fra år til år i takt med den teknologiske udvikling og sammensætningen af brændsler på værkerne. Som tidligere nævnt har dette i 2023 haft en uheldig betydning for udledningen fra Studstrupværket.

Udledningerne i GHG-protokollens scope 3 stammer fra alle øvrige aktiviteter i VIA. Det vil sige årlige indkøb for ca. 400-500 mio. kr. af varer og tjenesteydelser. Det er lige fra kuglepenne og fødevarer til byggematerialer og konsulentydelse. Dertil kommer også pendlingen fra ca. 2200 medarbejdere og små 20.000 studerende (pendling er endnu ikke medregnet i ESG rapporten).

CO₂e-udledningen i scope 3 udgør ca. 90 pct. af VIAs samlede fodaftryk. Samtidig er det også det bidrag, der er sværest at estimere retvisende. På enkelte områder er det muligt at lave forholdsvis retvisende opgørelser i scope 3 – fx for flyrejser og tjenstekørsel i bil. For en meget stor del af scope 3 forbruget er dette dog ikke muligt, da datamaterialet for beregningerne alene udgøres af fakturaerne for køb af varer og ydelser. Dette stiller store krav til informationerne på de enkelte fakturaer og de systemer, der skal analysere fakturalinjerne. Beregningerne ud fra fakturadata foregår i systemet CarbonKey på baggrund af input fra blandt andet systemerne Aqoola og KMD Indkøbsanalyse.

En del af de beregnede estimater i scope 3 er derfor endnu behæftet med en betydelig usikkerhed, som gradvis bliver mindre i takt med, at leverandørers fakturaer og IT-systemerne udvikles. Det betyder, at en del af tallene for de udvalgte scope 3 områder kan variere fra år til år, og det er vanskeligt at vurdere, om variationer skyldes ændringer i forbrugsmønstre eller forbedring af nøjagtigheden i fakturakategorisering eller beregninger. Det gør sig især gældende for kategorierne "Øvrig transport", "Bygning, anlæg, vedligeholdelse", "Møbler og inventar", "Overnatning, forplejning ifm. rejser etc." samt den store kategori "Resterende scope 3". Af samme årsag er scope 3 udeholdt af erklæringsarbejdet, og indgår derfor ikke i revisors erklæring om ESG hoved- og nøgletal.

For beregningerne af kategorierne "Affald" og "Vandforbrug (spildevand)", arbejdes der også på at højne datakvaliteten, så data kan bruges som styringsværktøj. Fra og med 2024 har VIA stillet krav til leverandøren af vores affaldshåndtering, så mængder og fraktioner registreres langt mere detaljeret og nøjagtigt i et webbaseret rapportværktøj.

I forhold til vandforbruget har Dansk Vand- og Spildevandsforening, DANVA, oplyst, at der arbejdes på at udarbejde miljødeklarationer for de enkelte værker på linje med el- og varmeforsyningen med en tidshorisont 2024-2025. Så også her er der udsigt til en forbedring i datakvaliteten.

Sammenfattende viser arbejdet med ESG-rapporten for 2023, at den generelle datakvalitet er stigende, og der er gode udsigter til, at ESG-rapporter kan blive et stadig mere nyttigt værktøj til det strategiske arbejde med VIAs grønne omstilling.

DATADefinitioner

Andel ansat på sociale vilkår:

Antal ansatte som er ansat på sociale vilkår/antal årsværk i alt. Vi følger bekendtgørelse 932 om sociale klausuler som betingelse for modtagelse af statstilskud på selvejende uddannelsesinstitutioner under Undervisningsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet. Vi opgør andelen som antal enkeltpersoner (ikke omregnet til årsværk).

Antal studerende, som modtager specialpædagogisk støtte (SPS):

De to tal kan ikke summeres på grund af personsammenfald.

CO2e-bidrag pr. FTE og STÅ:

CO2e-bidrag pr. FTE og STÅ" med: Bidrag pr. FTE er faldet en smule. Dette skyldes primært, at FTE-tallet er steget fra 2022 til 2023, mens udledningsberegningen er næsten uændret. Bidrag pr. STÅ er efter afrunding uændret, men er steget marginalt pga. et lavere antal studerende.

De studerendes trivsel:

Fra Danmarks Studieundersøgelse 2023

Energiforbrug:

Elforbruget er i 2023 opgjort lokationsbaseret i kWh på timebasis inkl. egne solceller. Fjernvarme er opgjort ved årsforbrug i kWh for de respektive leverende værk. Varme fra lokalt naturgasfyld er opgjort ved forbrug i kWh i 2023.

Fremmødeprocent for VIAs bestyrelse:

Totalt antal bestyrelsesmedlemmer til stede på bestyrelsesmøder i 2023/antallet hvis alle bestyrelsesmedlemmer havde været til stede på alle møder.

Kønsdiversitet (% kvinder):

(Kvindelige FTE'er + kvindelige midlertidige arbejdere) / fuldtidsarbejdsstyrken * 100. Omregnet til personaleårsværk.

Kønsdiversitet for VIAs bestyrelse:

Antal kvinder i bestyrelsen/total antal medlemmer af bestyrelsen (eksterne medlemmer).

Kønsdiversitet for øvrige ledelseslag:

Kønsdiversitet for øvrige ledelseslag = (kvindelige ledere) / (alle ledere) * 100

Lønforskelle mellem CEO og medarbejdere inkl. chefer og ledere:

Rektors løn/medianløn. Udregnet efter årsværksløn.

Lønforskelle mellem køn:

Median mænd/median kvinder. Udregnet efter årsværksløn.

Medarbejderomsætning:

Fratrædende fuldtidsarbejdsstyrke/fuldtidsarbejdsstyrke * 100.

Personaleårsværk:

Gennemsnitligt antal heltidsansatte medarbejdere inkl. deltidsansatte omregnet til heltidsansatte. Årsværksnormen i 2023 er 1.924 timer (inkl. ferie).

Studererårsværk (STÅ):

Opgørelsen af studenterårsværk er udelukkende studerende på VIAs grunduddannelser, studerende på VIAs efter- og videreuddannelses tilbud indgår ikke.

Sygefravær:

Antal sygedage for alle fuldtidsmedarbejdere/fuldtidsarbejdsstyrke.

Vandforbrug:

Summen af alt forbrugt vand – brutto.

DATAGRUNDLAG

Datagrundlag og den organisatoriske grænse

CO₂e emissionsfaktorer

CO₂e-udledningerne er opgjort på baggrund af GHG-Protokollen, og beregningerne er afstemt med Erhvervsstyrelsens vejledning til beregning af CO₂e.

CO₂- ækvivalenter – CO₂e

For at kunne sammenligne drivhusgasserne omregnes alle udledninger til såkaldte CO₂-ækvivalenter. Det er en enhed, der beskriver den mængde af CO₂, som forskellige drivhusgassers udledning svarer til. Udvalgte emissionsfaktorer er oplyst i rapporten.

Regnskabspraksis

Ved beregning af CO₂e har vi anvendt de emissionsfaktorer, som forsyningselskaberne oplyser og emissionsfaktorer fra anerkendte databaser, hvilket så vidt muligt er afstemt med Erhvervsstyrelsens vejledning.

Vi har anvendt de nyeste, offentliggjorte emissionsfaktorer på tidspunktet for udarbejdelsen af klimaregnskabet. Såfremt en emissionsfaktor ikke er kendt på tidspunktet for udarbejdelsen af klimaregnskabet, anvendes forrige års emissionsfaktor. Ved meget signifikante ændringer i emissionsfaktorer eller beregningsmetoder justeres klimaregnskabet bagud jf. vejledningen i GHG-protokollen.

Alle emissioner og tal vises brutto, og der er ikke foretaget justeringer for CO₂e-kompensation.

Alle ESG-nøgletal er opgjort og udregnet efter Erhvervsstyrelsens vejledning om ESG-taksonomi og FSRs vejledning til ESG-rapportering fra januar 2022. Nogle ESG-nøgletal fra idékataloget er ikke medtaget i denne ESG-rapport pga. manglende relevans eller manglende data.

Forbrugsdata

Forbrugsdata har vi baseret på opgørelser fra leverandører og måleenheder. Øvrige data er baseret på udtræk fra vores systemer til fx tidsregistrering, løn, HR og rejseafregning.

DATAGRUNDLAG

Den organisatoriske grænse

Klimaregnskabet er en kortlægning af Professionshøjskolen VIA University College (CVR-nr. 30 77 30 47).

Opgørelser af el, vand og varmekonsum omfatter VIAs forbrug på afdelinger:

A.I Holmsvej, Herning
Ammunitionsvej, Viborg
Banegårdsgade, Horsens
Birk Centerpark, Herning
Bøggildvej, Ikast
Ceresbyen, Aarhus C
Dalgas Allé, Skive
Fanøvej, Viborg
Gl. Struervej, Holstebro
Hedeager, Aarhus N
Jens Otto Krags Plads, Randers
Kasernevej, Viborg
Nattergalevej, Silkeborg
Prinsens Allé, Viborg
Svinget, Lemvig

Scopeafgrænsning

GHG-Protokollen foreskriver, at CO₂e-emissionerne opgøres i scope 1, scope 2 og scope 3. CO₂e-udledninger i dette klimaregnskab opgøres som den beregnede udledning fra scope 1 og 2 og udvalgte scope 3-emissioner. Det er ambitionen, at vi på sigt medregner flere relevante scope 3-emissioner.

Scope 3-emissioner kan deles op i 15 kategorier: Indkøbte varer og tjenesteydelser (1), anlægsaktiviteter (2), Brændsels- og energirelaterede aktiviteter (3), Transport (4 & 9), Affald (5), Forretningsrejse (6), Pendling (7), Leasede aktiviteter (9 & 13), Forarbejdning af solgte produkter (10), Brug af solgte produkter (11), Bortskaffelse af solgte produkter efter endt levetid (12) Franchises (14), Investeringer (15).

EMISSIONSFAKTORER

Emissionsfaktorer

Emissioner	Enhed	kg CO ₂ e
Scope 1		
Indkøbt brændstof		
Naturgas	CO ₂ e/kWh	0,2057
Benzin (beregnet i CarbonKey med emissionsfaktorer fra Klimakompasset)	CO ₂ e/l	
Diesel (beregnet i CarbonKey med emissionsfaktorer fra Klimakompasset)	CO ₂ e/l	
Scope 2		
Varme (lokationsbaseret) faktorer fra de enkelte værker	kg/kWh	
Elektricitet (lokationsbaseret efter miljødeklaration 2023 og 125% metode fra energinet af 31. juli 2024, DK1)	kg CO ₂ e/kWh	
Scope 3		
Transport og godshåndtering		
- Flyrejser (Egencia, DEFRA/BEIS inkl. RFI)	CO ₂ ekg/pers.km	0,1479-0,2459
- Øvrig transport (blandt andet. togrejser)		
Kørsel i egen bil ifm. arbejde		
- Benzin	CO ₂ ekg/pers.km	0,2023
- Diesel	CO ₂ ekg/pers.km	0,1665
- El	CO ₂ ekg/pers.km	0,0324
- Hybrid (50/50)	CO ₂ ekg/pers.km	0,1372
Affald (varierende scope 3-koefficienter)	kg CO ₂ e/kg	0-1,25
Vandforbrug (spildevand)	kg/m ³	9,14678

HOLD TIL HJØRE

HOLD TIL HJØRE

3(east)

ATION

[east]

PÅTEGNING OG ERKLÆRING

Den uafhængige revisors reviewerklæring

Til bestyrelsen

Til bestyrelsen i Professionshøjskolen VIA University College

Vi har fået som opgave at afgive erklæring om vedlagte ESG-hoved og nøgletal for år 2023 for Professionshøjskolen VIA University College for perioden 1. januar 2023 – 31. december 2023, som fremgår af ESG rapportens side 30 "ESG-hoved- og nøgletal", bortset fra scope 3 på 15.685 tCO₂e jf. bemærkning på side 35.

ESG-hoved- og nøgletallene udarbejdes i overensstemmelse med den anvendte praksis, der er beskrevet jf. rapportens sider 34-40.

Vores konklusion i erklæringen afgives med begrænset sikkerhed.

Ledelsens ansvar

Selskabets ledelse har ansvaret for at ESG-hoved- og nøgletallene er i overensstemmelse med den anførte praksis, at det er baseret på dokumenterede oplysninger og at der er sammenhæng med virksomhedens aktiviteter i perioden.

Revisorsansvar

Vores ansvar er på grundlag af vores undersøgelser at udtrykke en konklusion om hvorvidt ESG-hoved- og nøgletallene for perioden 1. januar – 31. december 2023 som fremgår af ESG rapportens side 30 "ESG-hoved- og nøgletal", bortset fra scope 3. Vi har udført vores undersøgelser i overensstemmelse med ISAE 3000, Andre erklæringer med sikkerhed end revision eller review af historiske finansielle oplysninger og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning med henblik på at opnå begrænset grad af sikkerhed for vores konklusion.

Vores revisionsfirma anvender International Standard on Quality Management 1, ISQM 1, som kræver, at vi designer, implementerer og driver et kvalitetsstyrings-system, herunder politikker eller procedurer vedrørende overholdelse af etiske krav, faglige standarder og gældende lov og øvrig regulering.

Vi har overholdt kravene til uafhængighed og andre etiske krav i International Ethics Standards Board for Accountants' internationale retningslinjer for revisors etiske adfærd (IESBA Code) der bygger på de grundlæggende principper om integritet, objektivitet, professionel kompetence og fornøden omhu, fortrolighed og professionel adfærd, samt etiske krav gældende i Danmark.

PÅTEGNING OG ERKLÆRING

Udført arbejde

Som led i vores undersøgelser har vi foretaget forespørgsler til virksomhedens ledelse og medarbejdere samt foretaget analytiske handlinger og fået afvigelsesforklaringer. Vi har endvidere:

- Vurderet egnetheden af, konsistent anvendelse af og oplysning om den anvendte regnskabspraksis
- Foretaget forespørgsler til virksomhedens ledelse og medarbejdere for at vurdere udførelsesprocessen, brugen af systemer samt forretningsgange og interne kontroller
- Foretaget eventuelle yderligere og mere detaljerede analytiske handlinger og fået afvigelsesforklaringer
- Foretaget eventuelle yderligere og egentlige revisionsmæssige handlinger, som f.eks. stikprøvevis afstemning til underliggende dokumentation og vurderingen af egnetheden af kvantitative omregningsfaktorer og overensstemmelsen med den anvendte regnskabspraksis
- Vurderet præsentationen i ESG-hoved og nøgletallene på side 30
- Vurderet det opnåede reviewbevis

Det er vores opfattelse, at det udførte arbejde giver et tilstrækkeligt grundlag for vores konklusion.

Omfanget af de handlinger, vi har udført ved vores undersøgelser, er mindre end ved en erklæringsopgave med høj grad af sikkerhed. Som følge heraf er den grad af sikkerhed, der er for vores konklusion, betydeligt mindre end den sikkerhed, der ville være opnået, hvis der var udført en erklæringsopgave med høj grad af sikkerhed.

Konklusion

På grundlag af det udførte arbejde og det opnåede bevis er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os grund til at mene, at ESG-hoved og nøgletallene for perioden 1. januar - 31. december 2023 som fremgår af ESG rapportens side 30 "ESG-hoved- og nøgletal", bortset fra scope 3, ikke er i overensstemmelse med beskrivelsen af den anvendte praksis jf. rapportens sider 34-40.

Horsens, den 12. august 2024

Revisor

Roesgaard
Godkendt Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 37 54 31 28

Michael Mortensen
Statsautoriseret revisor
MNE-nr. mne34108

ESG-rapport 2023 er udgivet af
Professionshøjskolen VIA University College

Redaktion og layout:
VIA Økonomi og Kommunikation

Foto:
Inge Lynggard Hansen,
hvor der ikke er nævnt anden fotograf

Produceret og udgivet september 2024

Godkendt Revisionspartnerselskab
Produceret og udgivet september 2024

VIA University College
Hedeager 2,
DK - 8200 Aarhus N

T: +45 87 55 40 11
E: via@via.dk
VIA.dk